ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GIUSEPPE TESAURO της 22ας Σεπτεμβρίου 1992 *

Κύριε Προεδρε,
Κύριοι δικαστες,

1. Τα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε στο Δικαστήριο το Supremo Tribunal Administrativo της Πορτογαλίας αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 37, παράγραφος 1, της Συνθήκης, του άρθρου 208, παράγραφος 1, της Πράξεως Προσχωρήσεως του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, καθώς και της συστάσεως της Επιτροπής, της 8ης Σεπτεμβρίου 1987 [1].

Τα ερωτήματα αυτά αφορούν ειδικότερα το περιεχόμενο και την έκταση της υποχρεώσεως της Πορτογαλικής Δημοκρατίας να προβεί στην προοδευτική διαρρύθμιση του εθνικού μονοπωλίου αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προελεύσεως και μη γεωργικής προελεύσεως. Πρόκειται συνεπώς για τα ίδια προβλήματα που αφορά η υπόθεση C-361/90, Επιτροπή κατά Πορτογαλικής Δημοκρατίας, επί της οποίας αναπτύσσω τις προτάσεις μου σήμερα.

2. Η επιχείρηση Caves Neto Costa SA (στο εξής: CNC) υπέβαλε αίτηση θεραπείας κατά της αποφάσεως της 24ης Νοεμβρίου 1987 με την οποία ο Γενικός Διευθυντής Εξωτερικού Εμπορίου αρνήθηκε να της χορηγήσει την άδεια εισαγωγής από τη Γαλλία ορισμένης ποσότητας αιθυλικής αλκοόλης. Κατόπιν της σιωπηρής απορριπτικής αποφάσεως του Υπουργού Εμπορίου και Τουρισμού και του Υφυπουργού Εξωτερικού Εμπορίου, η CNC προσέφυγε στο Supremo Tribunale Administrativo.

Το δικαστήριο αυτό υπέβαλε αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως επί του ζητήματος αν η Πορτογαλική Δημοκρατία είχε την υποχρέωση να ανοίξει ποσοστώσεις εισαγωγών ήδη από την 1η Ιανουαρίου 1986 ή αν αντίθετα η υποχρέωση αυτή άρχισε να τη βαρύνει αργότερα, καθώς και επί του ζητήματος αν πρέπει να θεωρηθεί ορθός ο καθορισμός των ποσοστώσεων τον οποίο προέβλεψε η σύσταση της Επιτροπής της 8ης Σεπτεμβρίου 1987.

3. Όπως όμως προκύπτει από τις προτάσεις που ανέπτυξα στην υπόθεση Επιτροπή κατά Πορτογαλικής Δημοκρατίας, στις οποίες παραπέμπω καθόσον ενδιαφέρει εν προκειμένω [2], το άρθρο 208, παράγραφος 1, της Πράξεως Προσχωρήσεως δεν επιβάλλει ειδικά το άνοιγμα συνολικών ποσοστώσεων εισαγωγής, αλλά απλώς προβλέπει ότι το εν λόγω κράτος μέλος προβαίνει σε σταδιακή αναδιοργάνωση του μονοπωλίου, ώστε μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου να αποκλείεται οποιαδήποτε διάκριση μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών ως προς τους όρους εφοδιασμού και διαθέσεως των

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

1 — Σύσταση προς την Πορτογαλική Δημοκρατία όσον αφορά τη διαρρύθμιση του εθνικού μονοπωλίου εμπορικού χαρακτήρα για τα οινοπνευματώδη έναντι των άλλων κρατών μελών (ΕΕ L 306, σ. 32).

2 — Βλ. ιδίως τα σημεία 3 και 5 των προτάσεων αυτών.

προϊόντων που υπόκεινται στο μονοπώλιο. Αυτό σημαίνει ότι η επιλογή των μέσων και των τρόπων επιτεύξεως του αποτελέσματος αυτού εμπίπτει στη διακριτική εξουσία των κρατών μελών. Όσον αφορά τις διατάξεις της συστάσεως της Επιτροπής, αρκεί να τονιστεί ότι πρόκειται για μη δεσμευτική πράξη — επί του σημείου αυτού άλλωστε δεν διαφωνούν οι διάδικοι.

4. Κατόπιν των ανωτέρω, είμαι υποχρεωμένος να τονίσω ότι τα ερωτήματα που υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο προϋποθέτουν προφανώς ότι το άρθρο 37, παράγραφος 1, της Συνθήκης και το άρθρο 208, παράγραφος 1, της Πράξεως Προσχωρήσεως έχουν απευθείας εφαρμογή κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου. Συναφώς όμως πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, άμεσα αποτελέσματα παράγουν μόνοι οι διατάξεις οι οποίες χαρακτηρίζονται από επαρκή σαφήνεια και είναι απαλλαγμένες αιρέσεων. Όπως όμως ανέφερα ήδη, οι επίμαχες εν προκειμένω διατάξεις επιβάλλουν απλώς την υποχρέωση επιτεύξεως ορισμένου αποτελέσματος, ενώ η επιλογή των μέσων και των τρόπων επιτεύξεως του αποτελέσματος αυτού επαφίεται, εντός των προβλεπομένων προθεσμιών, στα κράτη μέλη.

Σε σχέση όμως ακριβώς με το άρθρο 37, παράγραφος 1, της Συνθήκης το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι «ο αποκλεισμός από το τέλος της μεταβατικής περιόδου κάθε διακρίσεως μεταξύ υπηκόων των κρατών μελών όσον αφορά τις προϋποθέσεις προμηθείας και εμπορίας αποτελεί υποχρέωση με συγκεκριμένο αποτέλεσμα που υπόκειται σε απλή ανασταλτική ρήτρα» [3] και ότι, επομένως, μόνο «με τη λήξη αυτής της περιόδου η υποχρέωση (που επιβάλλει το άρθρο 37) δεν εξαρτάται πλέον από κανέναν όρο ούτε μπορεί να εξαρτάται, ως προς την εκπλήρωσή της ή τα αποτελέσματά της, από τη θέσπιση οποιασδήποτε πράξεως είτε της Κοινότητας είτε των κρατών μελών» [4].

Όπως προκύπτει σαφώς από τα ανωτέρω, μολονότι κατά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου η εν λόγω διάταξη παρέχει στους ιδιώτες δικαιώματα που τα εθνικά δικαστήρια υποχρεούνται να προστατεύουν (ακόμη και αν τα κράτη μέλη δεν έχουν εκπληρώσει ακόμη την υποχρέωσή τους να επιτύχουν το συγκεκριμένο αποτέλεσμα), πρέπει να τονιστεί ομοίως ότι, μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, η εν λόγω διάταξη (όπως και το αντίστοιχο άρθρο της Πράξεως Προσχωρήσεως) δεν είναι απαλλαγμένη αιρέσεων και συνεπώς δεν παράγει άμεσα αποτελέσματα.

Κατά συνέπεια, μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, δηλαδή, εν προκειμένω, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1992, οι ιδιώτες δεν μπορούν να επικαλούνται τις εν λόγω διατάξεις ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

3 — Απόφαση της 3ης Φεβρουαρίου 1976, 59/75, Manghera (Racc. 1976, σ. 91, σκέψη 15).

4 — Απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 1976, 45/75, Rewe κατά Hauptzollamt Landau (Racc. 1976, σ. 181, σκέψη 24).

5. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω επομένως στο Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στα ερωτήματα του Supremo Tribunal Administrativo της Πορτογαλίας:

«1) Το άρθρο 37, παράγραφος 1, της Συνθήκης και το άρθρο 208, παράγραφος 1, της Πράξεως Προσχωρήσεως έχουν την έννοια ότι η υποχρέωση της Πορτογαλικής Δημοκρατίας να προβεί σε προοδευτική διαρρύθμιση του εθνικού μονοπωλίου αιθυλικής αλκοόλης δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη το άνοιγμα ποσοστώσεων εισαγωγής.

2) Μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, το άρθρο 208, παράγραφος 1, της Πράξεως Προσχωρήσεως και το άρθρο 37, παράγραφος 1, της Συνθήκης δεν παρέχουν στους ιδιώτες δικαιώματα τα οποία να μπορούν οι ιδιώτες αυτοί να επικαλούνται ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.»